

Vít JANEČEK, *Kolektivizace obce Dobřejovice na Hlubocku (Průběh kolektivizace a osud jedné rodiny)*, Bakalářská práce Historického ústavu FF JU, České Budějovice 2012, 106 s., včetně 6 černobílých příloh.

Posudek oponenta bakalářské práce

Název bakalářské práce vypadá velmi slibně, avšak Janečkovu ztvárnění problematiky kolektivizace čtenáři přináší nejedno zklamání. První kapitola sice obsahuje bohatý výčet literatury, aniž by k ní Vít Janeček zaujal své vlastní analytické stanovisko. Následně se jmenovaný student hlásí k metodě „oral history,“ avšak o žádnou konkrétní metodickou příručku se neopírá (např. Miroslav Vaněk – Pavel Mücke, *Třetí strana trojúhelníku: Teorie a praxe orální historie*, Praha 2011). Autor nezná ani starší práci Miroslava Vaňka, *Orální historie ve výzkumu soudobých dějin*, Praha 2004, ve které by se mohl dozvědět, jakým způsobem je nejvhodnější metodu orální historie uplatňovat. Vše nasvědčuje tomu, že Vít Janeček používal metodu „oral history,“ aniž by vůbec věděl, v čem spočívá její podstata. O tom, že by se „vyvaroval subjektivního pohledu a držel se faktů a objektivního posuzování věcí,“ které proklamuje na straně 9, nemůže být v jeho případě vůbec řeč. Předmětem badatelského zájmu se v uvedeném případě stal bratr dědečka, o kterém zprostředkovaně vyprávěl jeho syn. Nezaujaté badatelské stanovisko tak v uvedeném případě nemohlo být objektivně naplněno.

Navazující kapitola, poněkud nelogicky nazvaná „teoretická část,“ se zabývá vývojem českého zemědělství od konce 19. století až do období kolektivizace. Její obsah je velmi popisný, z velké části se jedná pouze o účelové výtahy textu z publikace Magdalena Beranová – Antonín Kubačák, *Dějiny zemědělství v Čechách a na Moravě*, Praha 2010. Úvod do problematiky zemědělství v uvedeném kontextu vnímám jako naprosto opodstatněný, avšak nechápu, proč se Vít Janeček ve své práci upnul pouze k jedné knize, když zde existují i další studie přibližující vývoj zemědělství v mnohem širším hospodářském kontextu (např. Václav Průcha (ed.), *Hospodářské a sociální dějiny Československa 1918-1992, I-II*, Brno 2004-2009; Vlastislav Lacina – Jaroslav Pátek, *Dějiny hospodářství českých zemí od počátku industrializace do současnosti*, Praha 1995).

V případě informací ohledně obce Dobřejovice je poněkud zarážející, že diplomant nepracoval s žádnými statistickými lexikony. Opět se upnul pouze k jednomu zdroji informací – tentokrát k místní kronice, které, jakožto hlavnímu zdroji poznání, bezmezně důvěřoval. Bohužel nikde neuvádí, podle jakých zásad byl přepis a výběr kronikářských zápisů prováděn. Obdobně jako v případě pamětníka, tak ani zde nemůže být řeč o kritickém přístupu ke zdroji informací. Postrádám jakýkoliv, byť sebemenší komentář k použitým kronikářským zápisům.

Vlastní jádro práce – „Osudy Josefa Měšťana a jeho rodiny ze vzpomínek jeho syna“ představuje pouhých 8 stran textu, které vznikly na základě zprostředkované výpovědi pamětníka. Následně navazují „Osudy Josefa Měšťana na základě spisových materiálů“ (s. 65-83). Zveřejněný úřední materiál je také nekriticky přejatý, postrádá Janečkův komentář či interpretaci. Byl soudní proces ve své době výjimečný nebo naprosto obvyklý? S pomocí literatury, která je na závěr bakalářské práce uváděna, postrádám srovnání s jinými kauzami. Obecný závěr hodnotící kolektivizaci slovy Magdaleny Beranové a Antonína Kubačáka (*Dějiny zemědělství*) mi připadá naprosto zbytečný. Škoda, že opět chybí vlastní názor autora. Jeho popisný styl poznamenaný subjektivismem jednoznačně vítězí i v konečném hodnocení případu dvou odsouzených – Josefa Měšťana a Karla Debříčky.

Uchopení problematiky „Kolektivizace obce Dobřejovice na Hlubocku“ vnímám jako příliš jednostranné, nekritické a subjektivní. Před rokem 1989 někteří historikové vzdávali hold úspěchům kolektivizace, dnes se druzí snaží o jiný, bohužel opět jednostranný pohled

pod heslem „trpěli jsme za komunismu.“ Nelze pod pláštěm politických příkoří současně spatřovat vyřizování „osobních účtů“ mezi obyvateli vesnice? Skutečně se všichni vesničané stavěli negativně vůči kolektivizaci? Pokud někdo kolektivizaci vítal, tak z jakých důvodů? Škoda, že autor ani vedoucí předložené práce nevzali do úvahy mnohostrannější pohled, ke kterému jsem vybízel už v okamžiku jejího zadávání. Každopádně kritického a objektivního zhodnocení problematiky kolektivizace v uvedeném případě dosaženo nebylo. Ani z formálního hlediska není předložená práce bezchybná – uspořádání textu do kratičkových odstavců, které se sestávají z 1-2 vět nedává moc velký smysl (např. s. 45, 55). Nechápu, kterou oblast má diplomant na mysli pod označením Dobruše (s. 26) – nemělo se jednat spíše o Dobružku? Zároveň mi není jasné, proč v přehledu literatury je zmiňováno též nakladatelství a počty stran – student nejspíš nezná obvyklé citační zásady.

Bakalářskou práci Víta Janečka se značnými výhradami doporučuji k obhajobě a vzhledem ke všem uvedeným nedostatkům hodnotím stupněm DOBŘE.

V Třeboni 21. června 2012

doc. PhDr. Josef Grulich, Ph. D.